

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

Coloniae Munatianæ, 1665

Decretvm Abbreuiatvm, Sigillatim Cvncta Attingens.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62915](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62915)

DECRETVM ABBREVIATVM, SIGILLATIM CVNCTA ATTINGENS.

Liber Decreti diuisus est in tres partes: quarum Prima est de Distinctionibus, Secunda de Causis, Tertia de Consecratione. Prima pars distincta est in Distinctiones centum & unam.

Prima Distinctio tractat de iure naturali & humano, ius ipsum naturaliter eiusque species omnes diffiniens, & inter ius scriptum & non scriptum differentiam ponens. Columna 1.
 Secunda, de iure Quiritum siue Romanorum, ipsum per species diffiniens 3.
 Tertia, iuris canonici varia nomina distinguit, breuiterque exponit 4.
 Quarta, ad quid leges inventae sunt: & quid sacri canones mandent 9.
 Quinta, quomodo ius naturale est immobile: nec obstat quod ibi ponitur 6.
 Sexta, an illusiones nocturnae ad peccatum imputentur: & circa finem prosequitur de iuris naturalis dignitate 8.
 Septima, ponit legislatores: ostendit qualiter ius inceperit 10.
 Octava, ponit differentiam inter ius naturale & consuetudinem 11.
 Nona, auctoritate & exemplo probat constitutiones hominum iuri naturali cedere 14.
 Decima, offendit quod leges Imperatorum vincuntur à canonibus 17.
 Undecima, dicit consuetudinem legibus approbatis cedere 21.
 Duodecima, habet laudabilem consuetudinem esse seruandam: quae nec canonibus sacris, nec veritati, nec bonis moribus obuiet 24.
 Decima tertia, vult quod contra ius naturale non admittatur dispensatio: nisi in fuga maioris mali 29.
 Decima quarta, quod quis non debet minus peccatum committere, ut aliud majus evitare possit 30.

Decima quinta, notat de tempore quo sacri canones, librique & concilia celebrata fuerunt: & quae opuscula sunt admittenda 31.
 Decima sexta, ponit quod canones Apostolorum sunt recipiendi: postea ostendit quo tempore, & quo residente in Papatu, vel imperio quodlibet concilium est celebratum 37.
 Decima septima, dicit non concilia, sed conuenticula celebrari sine Papa 46.
 Decima octava, ostendit quod provincialia concilia nihil generaliter possunt constituere: ideo consequenter declarat ad quid sint utilia, & quoties in anno, & quo tempore anni, & cuius auctoritate sunt celebranda, & quod metropolitanus nihil debet exigere ab Episcopis ad concilium conueniendum. Addit de poena Episcopi, qui vocatus ad synodum non venit 49.
 Decima nona, vim Decretalium ostendens dicit mandata ecclesiastica deuote seruanda 54.
 Vigesima, dicit quod in causis diffiniendis sacri canones: in exponenda verò sacra scriptura sancti doctores attenduntur 60.
 Vigesima prima, tractat de diuersis ordinibus & gradibus ministrorum, docendo qui sunt executores siue ministri canonum, à majore usque ad infimum. Et differentias ministrorum locorum assignat, probans quod maior à minori non debet iudicari 62.
 Vigesima secunda, de dignitate Romanae Ecclesiae, & quarundam aliarum 67.
 Vigesima tertia, de ordinatione ministrorum incipiens à Romano Pontifice, & descendens usque ad ostiarium 70.
 Vigesima quarta, de examinatione ordinandorum 79.

Vigesima quinta, de officiis clericorum, incipiendo ab ostiario, & ascendendo usque ad Episcopum, circa medium distinctionis inchoat tredecim praecipua regulae Apostolicae, & prosequitur ibi, Oportet Episcopum esse sine crimine. Et inde nata occasione, ponit varias significationes huius nominis, crimen. Et ostendit quod sit morale & quod veniale 80.
 Vigesima sexta, exequitur secundum praecipuum Apostolicae regulae, Oportet Episcopum esse unius uxoris virum 85.
 Vigesima septima, probat quod nolentes, voverè cōuenientia, ad sacros ordines promovendi non sunt, assignans differentiam inter solenne & simplex votum 87.
 Vigesima octava, probat quod clericis habere uxores non licet in Ecclesia occidentali, addēs de subdiaconatu, qui olim prohibitus non erat. Vid. quod ibi notatur 90.
 Vigesima nona, ostendit quaedam capitula tradita esse ex causa, quaedam ex tempore, quaedam ex loco, quaedam ex persona 95.
 Trigesima, quia dictum fuit 28. dist. sup. quod sacerdotes non debent à se abjicere uxores suas praetextu religionis, hic dicit quod ex causa fuit hoc statutum, scilicet propter quosdam haereticos, qui conjugia detestabantur ib.
 Trigesima prima, probat & ponit exempla in terminis, qualiter clerici continere debent, & quod ab omnibus est seruanda continentia, nisi ab orientalibus 99.
 Trigesima secunda, adhuc prosequitur de continentia clericorum. Et dicit quod constituti in quatuor sacris ordinibus tenentur continere, & si habent publicas concubinas, nullus eorum Misericordiam audiat 103.
 Trige-

Decretum abbreviatum.

Trigesima tertia, ostendit quod bigami, corpore vitiosi, usurarii publicè pœnitentes, lufores in scena, ludentes, furiosi, arreptitii, accipiètes meretrices in uxores, & concubinas habentes, promoveri non possunt 109.

Trigesima quarta, ponit quod oportet Episcopum virare nimiram familiaritatem domesticarum personarum, & etiam sanguinearum, & quod venari non licet 111.

Trigesima quinta, agit de tertio capitulo Apostolicæ regulæ, Oportet ordinandum non esse vinolentum 117.

Trigesima sexta, exponendo illud, prudentem, dicit quod clerici debent habere peritiam litterarum sacrarum 119.

Trigesima septima, ostendit quod clerici non debent libros gentiliū respicere, peritiam tamen secularium scientiarum debent habere 121.

Trigesima octava, probat quod literis debet esse eruditus sacerdos, & canones ignorare non debet. Ignorantia enim ipsi est periculosa 126.

Trigesima nona, ostendit quod oportet Episcopum esse prudentem, in negotiis secularibus, ut sua cautela reddantur Ecclesiæ indemnes 129.

Quadragesima, profequitur quintum capitulum Apostolicæ regulæ, Oportet Episcopum esse ornatum. Et primò de ornatu interiori, qui cōsistit in virtutibus. ib.

Quadragesima prima, tractat de ornatu, qui cōsistit in gravitate, incessu, habitu, & temperantia potus & cibi 133.

Quadragesima secunda, declarat illud, hospitem 135.

Quadragesima tertia, illa duo, pudicum, & doctorem 137.

Quadragesima quarta, illud, non vinolentum, quod est pars ejus quod dicimus s. 35. dist. 140.

Quadragesima quinta, illud, nō percussorem 143.

Quadragesima sexta, illud, non litigiosum 149.

Quadragesima septima, illud, non cupidum, domui suæ bene præpositum 151.

Quadragesima octava, illud, nō neophytum 154.

Quadragesima nona, prædicta præcepta Apostolicæ regulæ sub compendio, & breviter recapitulat. Et ponit causas & rationes quare criminosi & vitiosi non debent in Episcopos promoveri 155.

Quinquagesima, agit de lapsu & reparatione clericorum 158.

Quinquagesima prima, de curialibus sive officiariis, ratiociniis obligatis, iudicibus & advocatis ordinandis, vel non 178.

Quinquagesima secunda, de præposteratione sacrorum ordinum, sive de clerico per saltum promotò 180.

Quinquagesima tertia, de curiæ annexis in Clero vel monasterio recipiendis, vel non. Et ibi probat quare curiales & aliter obligati ordinandi non sunt 181.

Quinquagesima quarta, de feruis à non Dominis manumissis non promovendis, nisi libertatem sint consecuti ibid.

Quinquagesima quinta, de corpore vitiosis, bigamis, illiteratis, publicè pœnitentibus ordinandis, vel non 188.

Quinquagesima sexta, de filiis Presbyterorum, & natis de fornicatione & adulterio non ordinandis 192.

Quinquagesima septima, de baptizatis in ægritudine an ordinentur 196.

Quinquagesima octava, de Monachis non ordinandis sine licentia Abbatis ibid.

Quinquagesima nona, de laicis literatis non subito ordinandis ibidem.

Sexagesima, ostendit ex quibus ordinibus aliquis eligendus sit in præpositum, vel Decanum, vel Archipresbyterum, vel Episcopum. colum. 198.

Sexagesima prima, ostendit quod laici non sunt eligendi in Episcopos, sed postulandi ibid.

Sexagesima secunda, ostendit quod clericorum est eligere, & populi consentire 199.

Sexagesima tertia, probat quod nullo modo laici debent se ingerere electione Episcoporum 205.

Sexagesima quarta, ponit quo tempore & quibus præsentibus debent Episcopi consecrari 216.

Sexagesima quinta, dicit quod præsentibus omnibus Episcopis comprovincialibus, vel se excusantibus debet Episcop. consecrari ab Archiepiscop. Et ibi dicit, quod si cæteris ordinationi Episcoporum consentientibus duove tres contradicant, obtineat plurimorum sententia 218.

Sexagesima sexta, de promotione Archiepiscopi, qui ab omnibus Episcopis comprovincialibus est ordinandus, & non est consecrandus à paucioribus quàm à tribus. colum. 221.

Sexagesima septima, de promotione sive ordine Presbyterorum ibidem.

Sexagesima octava, dicit quod illi qui sunt ordinati ab illis, quos non constat esse Episcopos, iterum sunt ordinandi. Sive determinat de ordinatione non iteranda, & de Chorepiscopis ibid.

Sexagesima nona, quod prima tonsura clerici de manu Abbatis potest suscipi. Vel dic quod determinat de non ordinatis, ne in ecclesia Dei ministrent 223.

Septuagesima, tractat ne quis ordinetur sine titulo 224.

Septuagesima prima, ne quis ordinetur à non suo Episcopo ib.

Septuagesima secunda, ne ignotus clericus sine literis dimissionis, sive commendatitiis recipiatur. colum. 226.

Septuagesima tertia, ostendit qualiter literæ formatæ & dimissioniæ fiant 227.

Septuagesima quarta, tractat an invitis ordines conferantur. colum. 228.

Septuagesima quinta, de tempore & die consecrationis Episcoporum, nec non de temporibus ordinationum aliorum clericorum. colum. 227.

Septuagesima sexta, de jejniis quatuor temporum: & quare sunt jejunanda 233.

Septuagesima septima, ponit qualiter clerici sunt per gradus ordinandi: & etiam tractat de interstitiis temporum 237.

Septuagesima octava, in qua atate sunt sacerdotes ordinandi. colum. 239. 11.

Septuagesima nona, repetit de ordinatione summi Pontificis, quæ à solis Cardinalibus fieri debet. colum. 240.

Octuagesima, in quibus locis sunt ponendi Episcopi vel Archiepiscopi 243.

Octuagesima prima, epilogado docet quod ordinandus in Episcopum debet esse sine crimine: nec

clerici mulieribus cohabitare debent 244.
 Otuages. secunda, docet quod Episcopus his qui suis manibus laborare non possunt, providere debet; & addit quod si quis ministrum fornicationem committat, & agat poenitentiam, ex dispensatione potest in ordinibus remanere 251.
 Otuagesima tertia, docetur quod prelatus non solum a peccato immunis esse debet, sed etiam peccatis aliorum consentire non debet 254.
 Otuagesima quarta, vult quod prelatus sit vigilans circa defensionem pauperum, relevationem oppressorum, & curationem monasteriorum 255.
 Otuagesima quinta, tractat de hospitalitate clericorum, quae est Episcopis necessaria 257.
 Otuagesim. sexta, probat quod oportet Episcopum esse doctorem, ut sciat subditos corrigere. Item liberalem circa patientes necessitatem, & non circa histrionics 258.
 Otuagesima septima, probat quod viduis, orphanis & oppressis, Episcopus debet dare subsidium. col. 263.
 Otuagesim. octava, dicit quod clerici cupiditatis causa negotiatores esse non debent: sed pietatis causa curam orphanis, & viduis impendere 265.
 Otuagesima nona, dicit quod oportet Episcopum esse domum suam bene prepositum, ut sciat in dispensatione rerum Ecclesiae regulam esse observandam 269.
 Nonagesima, docetur qualiter litigiosi corripendi sunt, & non ordinandi, tractans de licitis & honestis operibus 271.
 Nonagesima prima, de modo cantandi in ecclesia, etiam de electi potestate. Dicit etiam quod si clericis sua beneficia non sufficiant, possunt sibi necessaria quæzere officio suo licito 273.
 Nonages. secunda, dicit quod magis corde, quam vocibus cantandum est 274.
 Nonagesima tertia, de obedientia minorum erga majores, & quod nullus debet communicare inimicis Romanae Ecclesiae 276.
 Nonagesima quarta, de legato Romani Pontific. qui impediendus non est: & impediens sunt excommunicandi. Probat etiam

quod major in officio, minori vires suas committere potest: & de presumptione Archidiaconorum. col. 285.
 Nonagesima quinta, dicit quod etiam presentibus Episcopis Presbyteri quamvis eis subditi, possunt sacra mysteria celebrare, & predicare 286.
 Nonagesima sexta, dicit quod laicis (etiam Imperatoribus) non licet aliquem ordinare, vel de rebus Ecclesiarum judicare 290.
 Nonagesim. septima, dicit quod precibus Ecclesiae Imperator & ceteri Principes possunt eam juvare subditi. Ecclesiam Romanam legationem undecumque sine signatis apicibus non recipere 299.
 Nonagesim. octava, dicit quod clerici peregrini & ultramarini, sine testimonio quinque Episcoporum recipiendi non sunt 301.
 Nonagesima nona, dicit de primatibus & potestate eorum, qualiter nullus est appellandus universalis 302.
 Centesima, tractat de pallio, & usu ejus 304.
 Centesima prima & ultima, dicit unam provinciam in duas non dividendam 308.
¶ Secunda pars, quae est de Causis, distincta est in Causas xxxvi. quarum qualibet plures sub se quaestiones continet.
¶ Prima causa quaestiones habet septem.
 Prima, quaerit utrum vendere spiritualia sit peccatum. fol. sic. col. 308.
 Secunda, an pro ingressu ecclesiae vel monasterii pecunia sit exigenda vel persolvenda. fol. non. col. 352.
 Tertia, utrum praebendas ecclesiae emere sit simonia. fol. sic. 356.
 Quarta, utrum ille reus criminis sit, cujus pater pro eo ignorante simoniam commisit. fol. ignorantia facti, non juris, excusat eum. col. 363.
 Quinta, utrum liceat ei retinere quod pater pro eo simoniace acquisivit. fol. de rigore juris non, de misericordia secus 367.
 Sexta, utrum ignoranter a simoniaci ordinati sunt abjiciendi, vel

non sol. probata ignorantia misericorditer tolerantur 369.
 Septima, utrum renunciatio suae haeresi in Episcopali dignitate sit suscipiendus. fol. rigor vult eum deponi, sed dispensatio finiri. col. 370.
¶ Secunda causa habet octo quaestiones, & in ea quinta procedit quartam.
 Prima, quaerit utrum in manifestis sit ordo juris servandus. sic, nisi sint notoria 282.
 Secunda, utrum spoliatus ab aliquo sit judicandus. Non ante restitutionem 391.
 Tertia, qua poena sint feriendi in accusatione deficientes. Talione 392.
 Quinta, utrum accusatore deficiente, reus sit cogendus ad purificationem. Non, nisi infamia publica laboret 395.
 Quarta, an duorum testimonio Episcopus sit condemnandus. sic 404.
 Sexta, quo remedio causa sublevarur. Appellatione: quae tamen ei danda non est, qui causa dilationis appellat 406.
 Septima, an laici, vel monachi, vel quilibet inferiorum ordinum sint admittendi in accusatione majorum. Non, de jure novo. col. 419.
 Octava, qualiter accusatio fieri debeat. fol. in scriptis 436.
¶ Tertia causa quaestiones xi. complectitur.
 Prima, utrum restitutio sit facienda quibuslibet spoliatis. fol. sic, nisi in certis casibus. Nam infamatus, apostata, iuste spoliatus, praesens & suspectus, non sunt restituendi 438.
 Secunda, quaerit de induciis, quo spacio sint dandae: an post restitutionem tantum, an post vacationem ad causam quibuslibet concedendae sunt. solut. ad arbitrium iudicis 440.
 Tertia, quo spacio mensum sint utrique concedendae. fol. ut prius 442.
 Quarta, utrum infames sint recipiendi ad testimonium. solut. non, nisi contra sui similes 444.
 Quinta, an testes domestici vel inimici sint producendi. fol. non. col. 446.
 Sexta,

Sexta, utrū reus extra Provin-
ciam sit producendus. fol. nō. 450

Septima, utrū criminofus poffit
effe iudex. fol. sic. ab Ecclesia to-
leratus. 454

Octava, utrū Epifcopus poffit
fit ab uno iudicari. fol. non nifi à
xii. Epifcopis: refervata fententia
fummo Pontifici. 459

Nona, utrū accufatores vel te-
ftes in abfentem vocem accufa-
tionis vel teftificationis exhibe-
re valeant. fol. non. 460

Decima, utrum deficientes in
uno capitulo, fine admittendi ad
fequentia. fol. non. 463

Vndecima, utrum accufatus
in accufatorem poffit convertere
accufationem. fol. non, nifi in
majori crimine. 464

¶ *Quarta caufa habet quæftio-
nes 8j.*

Prima, an in excommunicat-
ione conftitutus, alium accufa-
re valeat. fol. non. 465

Secunda, an infra xii. annos in
criminali caufa quis teftificari
poffit. fol. non. 467

Tertia, an ab accufatione prohi-
bitus poffit effe teftis. fol. nō. ibi.

Quarta, an idem poffit effe ac-
cufator & teftis. fol. non. 469

Quinta, an fi vocatus ad cau-
fam non veniat, fit excommuni-
candus. fol. sic, nifi iuftam abfentia
caufam probaverit. 471

Sexta, an calumniator in pro-
pria caufa fit audiendus. fol. sic, fi
caufa non fit criminalis. ibid.

¶ *Quinta caufa habet 8j.
quæftiones.*

Prima, quâ poenâ fit feriendus
qui famofum libellum fcribit.
fol. anathemate, nifi fcripturam
probaverit. 472

Secunda, quoties quis fit ad
caufam vocandus antequam ex-
communicetur. fol. non tantum
femel, fed bis. 473

Tertia, an per procuratorem
quis caufam agere valeat crimi-
nalem. fol. non, nifi fit perfona
illuftris. Caufam verò injuria-
rum civilem, sic. 474

Quarta, an abfq. fynodali au-
dientia Epifcopus fit damnan-
dus. fol. non. 475

Quinta, an fit habendus pro
nimico, qui aliquem accufat. fol.
nō, fi hoc faciat ex charitate. 476

Sexta, quâ poenâ fit plecten-
dus, qui non probat objecta. fol.
talionē. 478

¶ *Sexta caufa quæftiones 8.
habet.*

Prima, utrū criminofi vel in-
fames religiofum Epifcopū poffit
accufare de fimonia. Nō. 480

Secunda, fi Epifc. accufationem
in accufantem convertere volue-
rit, an ejus verbo fimplici fides
adhibenda fit. Non. 487

Tertia, an liceat petere judiciū
Epifcopi alterius Provincie. Nō,
nifi in caufa damnationis. ibid.

Quarta, cujus iudicium fit ex-
petendū, cum Epifcopi Provin-
cie in fua fententia difcordant.
Archiepifcoporum & Epifcopo-
rum vicinæ Provincie. 489

Quinta, an accufatore deficiē-
te reus fit ad probationē cogen-
dus. Non, fed bene ad purgatio-
nem, fi labore infamia. 491

¶ *Septima caufa habet 4j.
quæftiones.*

Prima, utrū vivente Epifcopo
alius poterit in eadē ecclefia ordi-
nari. Nō, nifi trāferatur vel ce-
dat. Tamē pro infirmitate vel fe-
neftute datur fibi coadjutor. 491

Secunda, utrū hi qui cefferunt
caufa infirmitatis, fanitate rece-
pta poffint cathedram repetere.
Non. 511

¶ *Octava caufa quæftiones 8.
colligit.*

Prima, utrū liceat Epifcopo
fibifuccefforem eligere. Non. 512

Secunda, an amicorū patroci-
nia in electione valeant. Non. 519

Tertia, an fit fimonia post ele-
ctionē pro indemnitate Ecclefie
juramentum præftare. Sic, fi pa-
ctum fuper hoc præceffit. ibid.

Quarta, an liceat clericis decli-
nare iudicia Epifcopi de crimine
accufati ante fententie tempus.
Non ante condemnationem, ni-
fifuper appellationem. 520

Quinta, an accufatus coram
Apoftolico, fine ejus literis de-
beat reverti. Non. 521

¶ *Nona caufa habet 11j. quæ-
ftiones.*

Prima, an ordinatus ab excō-
municato ejiendus fit. Non, fi
ignoravit illum effe excommu-
nicatum. 521

Secunda, an liceat Archiepi-
fcopo vel Epifcopo clericos alte-
rius ordinare. Non, fine literis
proprii Epifcopi. 523

Tertia, an liceat Archiepifcopo
clericos fui fuffraganei abfolve-
re vel damnare. Nō, nifi data ne-

gligentia, vel appellatione inter-
pofita. 426

¶ *Decima caufa quæftionib. 11j.
eff. contenta.*

Prima, an ecclefia cum omni
dote ad Epifcopū pertineat, vel
ad ejus ordinationes. Sol. sic. 532

Secunda, an liceat Epifcopo
res Ecclefie diftrahere. Sol. non,
nifi in certis cafibus. 535

Tertia, quid à fingulis ecclefiis
nomine cathedralicis valeat exi-
gere. Sol. duos folidos. 540

¶ *Vndecima caufa habet 11j.
quæftiones.*

Prima, an clericus ante civile
iudicem fit trahendus. Non. 544

Secunda, quâ poenâ dignus fit
qui clericum ad fularē iudicē
trahit. Excommunicatione. 557

Tertia, quâ poenâ dignus fit,
qui fententiam Epifcopi non fer-
vaverit. Depofitione. ibid.

¶ *Duodecima caufa quæftiones
continent quinque.*

Prima, an liceat clericis propri-
um habere. Non, regularib. 587

Secunda, an res Ecclefie poffit
fint dare. Non, nifi in cafib. 597

Tertia, utrū clerici acquifita
de rebus Ecclefie poffint relin-
quere, quibus voluerint. Non, ni-
fi Ecclefie. 620

Quarta, quib. poffint clerici
relinquere, quæ de fuis & Eccle-
fie rebus provenerunt. Partim
Ecclefie, partim hæredib. 621

Quinta, an liceat clericis tefta-
mentum facere. Sic, de propriis
rebus. 622

¶ *Decima tertia caufa habet 11j.
quæftiones.*

Prima, utrū decimæ fint dā-
dæ ratione territorii, vel perso-
næ. Sol. ratione utriufque. 624

Secunda, an jus percipiendi &
folyendi decimas tollatur ratio-
ne temporis. Sol. sic. 626

¶ *Decima quarta caufa habet
8j. quæftiones.*

Prima, an liceat clericis in ju-
dicio fua repetere. Sic. 637

Secunda, an fuper reb. Ecclefie
teftes ejusdē fint audiēdi. Sic. 638

Tertia, an præter fortē aliquid
accipere fit ufura. Sic. 639

Quarta, an liceat clericis vel
laicis ufuras accipere. Non. 640

Quinta, an eleemofynæ fint de
ufuris faciendæ. Non. 642

Sexta, an ufurarii poffint poeni-
tentiam agere. Non, fi habeant
unde poffint reftituere. 456

¶ *Decima quinta causa habet
Sij. quaestiones.*

Prima, an ea quae fiunt ab ignorantibus vel mente alienatis, sint eis imputanda. Non, nisi culpa sua ad ignorantiam deyenerint. 647

Secunda, an pro impensis patrociniū, liceat clericis munera exigere. Sic. 652

Tertia, an per confessionē mulieris, cum qua peccavit sacerdos, sit condemnandus. Non. ib.

Quarta, an die dominico debeant Episcopi causas audire. Non. col. 654

Quinta, an neganti crimen purgatio sit indicenda. Sic, si laborat infamia. 655

Sexta, an in criminalibus confessio sit extorquenda. Non. ib.

Septima, an solus Episcopus Diaconum vel Presbyterum deponere possit. Non. 657

Octava, si confessus vel convictus de his, quae ante ordinationem commisit, valeat ministrare. Non. colum. 659

¶ *Decima sexta causa habet Sij
quaestiones. Et in ea quinta
quaestio ponitur in tertio
loco.*

Prima, an liceat monachis officiam celebrare. Sol. sic, cum permissione Episcopi, & licentia Abbatis. 661

Secunda, an liceat eis in capellis suis sacerdotes instituere. Sol. sic, si quas possideant pleno jure. col. 683

Quinta, an Episcopus vel Abbas jure territorii capellam valeat vendicare. Sol. non. 685

Tertia, an jura ecclesiae per praescriptionē tollantur. Sol. sic. 686

Quarta, an Ecclesia contra ecclesiam vel monasterium possit praescribere. Sol. sic. 693

Sexta, si quis in rem ecclesiae ab aliquo detentam sua auctoritate irrepserit, an cadat à causa. Sol. sic, sed non ecclesia. 694

Septima, an liceat alicui ecclesiam de manu laici recipere. Sol. non, nisi ecclesia vel monasterium habeat jus patronatus. 696

¶ *Decima septima causa habet
Sij. quaestiones.*

Prima, an reus sit voti, qui à proposito sui cordis recedit. Sol. non, quantum ad ecclesiam, nisi ore pronunciauerit. 707

Secunda, an beneficia ei reddenda sint, qui eis in infirmitate renunciavit. Sol. sic, si non erat sui compos. 708

Tertia, an liceat illi qui se monasterio tradidit postea ad propria redire. Sol. non. 709

Quarta, an discedens de monasterio sine sui Abbatis licentia, possit sua vendicare. Sol. non. 710

¶ *Decima octava causa habet
Sij. quaestiones.*

Prima, an Abbas factus Episcopus acquirat Ecclesiae, vel monasterio. Sol. dum fuit Abbas, acquisiuit monasterio: sed factus Episcopus, Ecclesiae. 721

Secunda, an per Episcopum Abbas sit eligendus vel instituendus. Sol. ab Episcopo est ordinandus: à fratribus, verò eligendus. 722

¶ *Decima nona causa continet
Sij. quaestiones.*

Prima, an Episcopus debeat permittere clericos transire ad monasterium. Sol. sic. 731

Secunda, si noluerit, an liceat eis eo invito transire. Sol. sic. 732

Tertia, an liceat canonicis regularibus transire ad monasterium monachorum. Sol. non, sine licentia sui praelati. ibid.

¶ *Vigesima quarta causa quaest.
Sij. comprehendit.*

Prima, utrum pueri traditi monasteriis sint cogendi ibi manere. Non, nisi postquam venerint ad annos discretionis. 735

Secunda, si praeter voluntatem parentū intraverint monasterium, an per eos inde possint extrahi. Sic, infra annum & diem: si sint infra annos discretionis. 738

Tertia, an qui invitus cucullam induit, cogatur eam retinere. Non, nisi post consenserit. 739

Quarta, an liceat ab uno monasterio ad aliud transire. Sic. 742

¶ *Vigesima prima causa habet
Sij. quaestiones.*

Prima, an clericus possit in duabus Ecclesiis inseribi. Sol. non. colum. 743

Secunda, an liceat clericis à sua Ecclesia ad aliā transire. Sol. non, sine literis vel licentia sui praelati. 744

Tertia, an liceat clericis suscipere procuracionem saecularium negotiorum. Sol. non, nisi causa pietatis. 746

Quarta, an liceat clericis vestibus fulgidis ornari. Sol. non. 747

Quinta, quā poena sint puniendi clerici ad iudicium saeculare fugientes. Sol. excommunicacione. colum. 749

¶ *Vigesima secunda causa habet
Sij. quaestiones.*

Prima, an juramentum sit praestandum. Sic, causa necessitatis. 750

Secunda, an sit perjurus qui jurat falsum, & credit verum. Sic, propter intentionē fallendi, tamē postea dicitur contrarium. 755

Tertia, an liceat clericis denegare Episcopo consuetam obedientiam: Non, ante condemnationem. 762

Quarta, an juramentum illicitum sit servandum. Non. 763

Quinta, an perjurus sit qui alium pejerare cogit. Sol. sic. 769

¶ *Vigesima tertia causa habet
Sij. quaestiones.*

Prima, an militare sit peccatum. Non, si iuste sit. 776

Secunda, quod sit bellū iustum. Sol. Quod sit edicto superioris reperendarum rerū, aut propulsandarum injuriarum causa. 779

Tertia, an iniuria foeciorum sit armis propulsanda. Sic. 780

Quarta, an viadicta sit inferenda. Sic, ab eo cuius interest. 784

Quinta, an sit peccatum iudici vel ministro reos occidere. Non, causa iustitiae. 809

Sexta, an mali sint ad bonum cogendi. Sic. 825

Septima, an haeretici sint spoliandi suis & Ecclesiae suae bonis. Sic. 828

Octava, an liceat clericis arma movere. Non manu propria, nisi causa necessitatis. 830

¶ *Vigesima quarta causa habet
Sij. quaestiones.*

Prima, an haeticus aliquem possit excommunicare. Non. 842

Secunda, an post mortem possit aliquis excommunicari. Sic, pro haeresi. 858

Tertia, an pro peccato domini eius familia possit excommunicari. Non, sed interdicto supponi. colum. 861

¶ *Vigesima quinta causa habet
Sij. quaestiones.*

Prima, an auctoritate privilegii quis contra jus commune valeat se tueri. Sol. sic. 879

Secunda, an sequentia privilegia derogent prioribus. Sol. sic, si ex certa scientia fuerint concessa. col. 884

Vigesima sexta causa quaestiones vij. continet.

Prima, an sint fortilegi, qui sub ficto religionis nomine futura promittunt. sol. sic. 890

Secunda, an sit peccatum esse fortilegum. sol. sic. ibid.

Tertia, à quibus genus divinationis sumpsit exordium. sol. à Persis. 894

Quarta, quot sunt genera divinationis. sol. quatuor secundum numerum: duo secundum formam, quod videre potes. ibid.

Quinta, an fortilegi sine excōmunicandi. sol. sic. 896

sexta, an excommunicatus ab Episcopo possit reconciliari à Presbytero. sol. non, Episcopo in consulto, nisi in necessitatis articulo. col. 904

Septima, an morientibus sit poenitentia imponenda. sol. non, tamen est eis innotescenda. 908

Vigesima septima causa habet quaestiones ij.

Prima, an conjugium possit esse inter voyentes. sol. non, si votum sit solennizatum, secus si simplex fuerit. 913

Secunda, an liceat sponso à sua sponsa recedere. sol. non, si desponsatio sit de presenti. 926

Vigesima octava causa gerit quaestiones iij.

Prima, an conjugium sit inter infideles. sol. 941

Secunda, an liceat converso ad fidem ducere aliam, vivente priore. sic, si sit divinus ab ipsa infideli. 950

Tertia, an bigamus sit, qui ante baptismum unam uxorem, & post aliam habuit. sic. 951

Vigesima nona causa habet ii. quaestiones.

Prima, an sit conjugium inter servum & ingenuam. sol. sic, nisi error impediatur. 952

Secunda, si prius putabat hunc esse liberum, & postea deprehenderit ipsum esse servum, an possit eum deserere. sol. sic. 953

Trigesima causa habet v. quaestiones.

Prima, an liceat reddere debitum uxori, quæ filium de sacro fonte levavit. sic, nisi ex consensu utriusque sit factum. 956

Secunda, an sponsalia contra-

hantur inter infantes. non. 960

Tertia, an spirituales vel adoptivi filii possint naturalibus copulari. non. ibid.

Quarta, an liceat alicui comatrem uxoris suæ ducere in uxorem. Sic, mortua uxore: si commateinitas matrimonium præcesserit. 962

Quinta, an clandestina desponsatio manifestæ præjudicet. non, apud Eclesiam. 963

Trigesima prima causa habet iij. quaestiones.

Prima, an possit duci in uxorem quæ prius fuit pollutaper adultèriū. Sol. sic, nisi adulter dederit ei fidem vivente viro, vel machinatus sit in mortem ejus. 967

Secunda, an filia sit invita alicui in uxorem tradenda. Sol. nō. col. 971

Tertia, an post patris sponsionem possit alii nubere. Sol. sic, si non consenserit. 973

Trigesima secunda causa habet vij. quaestiones.

Prima, an liceat ducere meretricem in uxorem. Sic. 974

Secunda, an sit uxor appellanda, quæ ducitur in continentiam caula. non. 977

Tertia, an mulier sequatur arbitrium avi liberi, an patris servivi. Avi. 982

Quarta, an vivente uxore liceat alicui ex ancilla filios quærere. non. ibid.

Quinta, an ea quæ patitur in vita, pudicitiam perdat. non. 988

Sexta, an adulter adulteram dimittere possit. non. 994

Septima, an vivente dimissa aliam accipere possit. non. 995

Octava, si in hoc saltem infidelium ducere possit ea conditione ut ad fidem convertatur. non. 1002

Trigesima tertia causa habet v. quaestiones.

Prima, an propter impotentiam coeundi sit aliqua à viro separanda. Sol. sic. 1003

Secunda, an separata possit ei nubere, cum quo prius est fornicata. Sol. sic, poenitentia perfecta. col. 1004

Tertia, an sola cordis contritio possit peccatum deleri. Sol.

sic, ubi facultas confitendi non suppetit. 1012

Norandum hic, quòd ratione huius tertie quaestioni mota agitur de poenitentia, cuius tractatus per distinctiones septem est distinctus.

Prima, quærit an sola cordis contritio deleat peccatum. Sic, si confitenti facultas desit. 1012

Secunda, an charitas semel habita possit amitti. Sol. sic, in via: secus tamen in patria. 1041

Tertia, an poenitentia possit reiterari. Sol. sic, præter solemne. col. 1061

Quarta, an peccata semel dimissa redeant. So. nō simpliciter. 1077

Quinta, quis modò debeat observari in imponenda, & accipienda poenitentia. Sol. ad arbitrium proprii sacerdotis discreti. 1086

Sexta, cui quis confiteri debeat. Sol. proprio sacerdoti, si sit discretus: alioquin alteri de ejus licentia. 1090

Septima, an poenitentia timore mortis accepta sit fructuosa. Sol. sic. 1092

Quarta, quaestio cause supra proxime est, an actus conjugalis sit prohibitus tempore orationis. Sol. sic. 1095

Quinta, an vir sine consensu uxoris, & e converso vivere possit continentiam. Sol. non. 1097

Trigesima quarta causa habet ij. quaestiones.

Prima, an rea sit adulterii, quæ credens maritum mortuum nupsit alteri. Sol. non. 1103

Secunda, an redeunte priore cogenda sit recedere à secundo, & ad priorem redire. Sol. sic. ib.

Trigesima quinta causa habet ix. quaestiones.

Prima, an liceat aliquam ducere de propria cognatione. Sol. non. col. 1109

Secunda, an liceat aliquam ducere de cognatione uxoris suæ. Sol. non. 1110

Tertia, usq; ad quem gradum debeat quis abstinere à consanguineis suis, & uxoris suæ. Sol. olim usq; ad vij. hodie usq; ad jv. ibid.

Quarta, quare usque ad septimum gradum computatur consanguinitas. Sol. ad instar vij. aetatum mundi. 1115

Quinta, quomodo gradus consanguinitatis sunt computandi. Sol. sicut ostenditur in arbore. 1116

Decretum abbreviatum in oratione soluta.

Sexta, qui iurandū de pro- prietate firmare debent. Sol. propinqui & vicini. 1133	Decima, si relicta alicujus in- secundas nuptias transferit, an proles ex eis suscepta poterit con- sulari consanguineis prioris vis- ri. Sol. non. 1141	¶ Tertia pars est de Consecra- tione: qua quinque distin- ctiones duntaxat com- plebitur.
Septima, an incestuosi filii re- petantur. Sol. non. 1136	¶ Trigesima sexta & ultima causa habet duas qua- siones.	Prima, agit de consecratione Ecclesiarum, & missarum cele- bratione. 1147
Octava, si consanguinei igno- rante conjuncti simul possint remanere. Sol. non, nisi ex dis- pensatione Papæ in quinto gra- du, vel supra. ibid.	Prima, an virginem opprimēs raptum committat. Sic. 1143	Secunda, de Sacramento Eus- charistie. 1164
Nona, an matrimonium per falsos testes separatum, si postea apparuerit ecclesiam fuisse dece- ptam, sit redintegrandum. Sol. sic. 1138.	Secunda, an rapta raptori nu- bere possit. Vtique. 1144	Tertia, de festivitatis per an- ni circulum celebrandis. 1198
		Quarta, de baptis. Sacramento. 1205
		Quinta, de confirmatione & jejunio. 1240

DECRETI TOTALIS MATERIA
PER METRA NOTATUR
SEQUENTIA.

Decretum Domini Gratiani tres habet partes principales. Prima est de distinctionibus, quæ
sunt una supra centum. Et singulas distinctiones singuli versus
sequentes luculenter aperiunt.

1 R IMO legat quisque divinum jus hominisque. Col. 1.	30 ¶ Conubiū ter dena probat cōtra Manicheos. ibi.
2 Altera dat textum quo nosces ju- ra Quiritum. 3	31 Tangitur hic quod contineant offerre volētes. 99
3 Canonico varia juri dat nomina terna. 4	32 Desere presbyterū, qui scorta palam retinebit. 103
4 Quarta docet legū quæ causa, modusque statuti. 5	33 Lusori bigamove facer non traditur ordo. 108
5 Ius naturale probat immutabile quinta. 6	34 Fœmina pontifici persona domestica non sit. 111
6 Sexta notat vitium distinctio iudicatum. 8	35 Non vinolentus præsul, sed sobrius esto. 117
7 Septima signat eos qui leges composuere. 10	36 Instruit hæc prudens quod debeat esse sacran- dus. 119
8 Parte sub octava mores natura que pugnant. 11	37 Hæc prohibet legere gentilia metra sacrarum. 121
9 Nona statuta tenet natura cedere juri. 14	38 Scripturas sacras sacrandus seire jubetur. 120
10 ¶ In decima Regum leges canon superabit. 17	39 Vult hæc pontifices callere negotia secli. 129
11 Canonis & secli superatur legibus usus. 21	40 ¶ Internis pars dena quater virtutib. ornat. ib.
12 Id quod Roma tenet, discretio sæpè relinquit. 24	41 Sit modus ingressu, cunctis, verboque, ciboque. 133
13 Si perple. um te reddunt mala, tunc minus im- ple. 29	42 Cleric⁹ hospitii peregrinos collocet omnis. 135
14 Non faciat levia, quod quis vitet graviora. 30	43 Factis & verbis doctor sis, atque pudicus. 137
15 Canonis hæc ortum dabit, apocryphosque li- bellos. 31	44 Vites ingluviem, convivium, sive tabernas. 140
16 Suadet apostolici vim canonis ista teneri. 37	45 Atque cave quenquam palma linguæ ferite. 143
17 Auctor sit Papa, si concilium celebretur. 46	46 Respuit hæc homine distinctio litigiosum. 149
18 Dicitur hic quod bis synodus celebretur in an- no. 49	47 Non bene præpositos domui cupidosque repe- le. 151
19 Hæc decretalis referat quid epistola possit. 54	48 Abjicitur sacrandus in hac, sine ophytus sit. 154
20 Bis dena Papæ sanctorum dogmata cedunt. 60	49 Crimina non delet reliquorum, crimine vin- ctus. 155
21 Inferior summum non iudicat hac prohibete. 26	50 ¶ An reparetur, habet pars quinquagesima (lapsus. 168)
22 Ista locos distinguit & ordinat ecclesiarum. 67	51 Sacrarum vetat hæc homines quos pondera strin- gunt. 178
23 Ordinatur hæc omnes, majores, sive minores. 70	52 Præpositus primo datus hic præposterus or- do. 186
24 Post examen honos est ordinis attribuendus. 79	53 Est ratio ne quis annexos ordinet ullos. 181
25 Operat apostolus hic, quod sit sine crimine præ- sul. 80	54 Hæc prohibet servos sine libertate sacrari. ib.
26 Sit post baptismum contentus conjuge sola. 85	55 Cæcos ista viros rejicit, membrisque earentes. 188
27 Nullus post factum præsumat nubere votum. 88	56 Condēnatur in hac generatio presbyterorū. 192
28 Ista sacratorum connubia pagina damnat. 90	57 Qui baptizatur æger, manet ordinis expertus. 196
29 Hac loc⁹, & causa, tempus, persona morantur. 95	58 Hæc vetat abbate monachos nolente sacrari. ib.
	59 Officium negat hæc nisi sit bene quisque proba- tus. ibidem.
	60 ¶ In sacris præsul vult sexagesima quod sit. 198.